

IZVJEŠĆE O RADU SAVJETA PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE U 2006. GODINI

Savjet Prostornog uređenja Države formiran je na temelju Rješenja o imenovanju članova Savjeta prostornog uređenja Države ("Narodne novine" br. 11/04. i 141/05.) u skladu sa Zakonom o Vladi Republike Hrvatske i Zakonom o prostornom uređenju.

Svojim radom Savjet je pridonio podizanju razine razmatranja i promišljanja hrvatskog prostora, te vrjednovanja njegove kakvoće i važnosti za budući razvitak. Savjet je zajedno s Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sudjelovao u kreiranju politike prostora i bio je partner u osmišljavanju instrumenata kojim se mogu postići najbolji rezultati u zaštiti i uređivanju prostora.

Tijekom 2006. godine Savjet je na sjednicama Savjeta raspravljao o temama od interesa za prostorno uređenje Države, te je temeljem sveukupnih spoznaja o prostoru izrađena u lipnju 2006. publikacija "Procjena stanja u prostoru i preporuke za unapređenje uređenja prostora Republike Hrvatske".

Tijekom 2006. godine Savjet je potaknuo ili je konkretnim prijedlozima pridonio donošenju kvalitetnih odluka u vezi velikih državnih projekata iz područja turizma, npr. *Brijuni Rivijera, Sunčani Hvar*, kao i tumačenju i pružanju pomoći kod specifičnih problema kao što je eksploatacija mineralnih sirovina. Savjet se aktivno uključivao u sva zbivanja koja se tiču prostorne problematike putem medija, javnih istupa i prezentacija. Ujedno je pokrenuo provjeru i okvirni prijedlog izrade kriterija i osvrt na važeće zakone.

U 2006. godini održano je 38 SJEDNICA. Od svog osnivanja Savjet je održao brojne susrete s dužnosnicima ministarstava i državnih institucija, županijskim predstavnicima, kao i predstavnicima općina i gradova, raspravljao o uočenim nedostatcima i potaknuo početak usklađivanja zakonodavstva, tumačenja pojedinih odredbi, te međusobnu komunikaciju i dogovaranja kako bi u što kraćem vremenu i što djelotvornije unaprijedili stanje u prostoru Republike Hrvatske.

Savjet u svom radu raspravlja i donosi MIŠLJENJA O PROSTORNIM I URBANISTIČKIM PLANOVIMA, STUDIJAMA I PROJEKTIMA. Na traženje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te drugih državnih institucija ili lokalne uprave i samouprave Savjet je raspravljao i davao pisana mišljenja za niz stručnih izradaka (osobito prostornih planova obalnog područja, ali i projekata i studija).

Savjet je prepoznao brojne probleme, neki su riješeni, neki se rješavaju, a neke tek treba započeti rješavati. Prvovažno je prostor razvijati za opće dobro na način postavljanja jasne strategije kako bismo što spremnije dočekali postavljanje uvjeta Europske unije i kako bismo se lakše suprotstavili svim onim zahtjevima i pritiscima koji ne afirmiraju pozitivna nastojanja zaštite i očuvanje prostora Republike Hrvatske. Rezultat tih spoznaja objedinjen je u publikaciji "PROCJENA STANJA U PROSTORU I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE UREĐENJA PROSTORA REPUBLIKE HRVATSKE" (Zagreb, 2006., ISBN 953-67-93-42-3) u kojoj se temeljem procjene stanja u prostoru daju preporuke navedene u nastavku.

Savjet je znatan dio svog rada posvetio temi usklađivanja djelovanja i zakonodavstva u nadležnosti različitih ministarstava i državnih resora. Neke sjednice Savjeta održane su s gostima iz različitih ministarstava i državnih institucija, a predsjednik Savjeta održao je brojne sastanke s ministrima, pomoćnicima ministara i drugim državnim dužnosnicima s ciljem ukazivanja na nužnost koordiniranja svih aktivnosti čije se posljedice osjećaju i vidljive su u prostoru. Redom svi sudionici u razgovorima su i sami u svom djelovanju prepoznali probleme i poteškoće u tom smislu i svi su iskazali spremnost da, osobno ali i njihove institucije koje predstavljaju, djeluju u smislu usklađivanja propisa i djelovanja u prostoru kako bi se pridonijelo unapređenju stanja prostornog uređenja Države.

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG UREĐENJA HRVATSKE

Savjet je temeljem procjene stanja u cjelokupnom prostoru Hrvatske radi unaprjeđenja stanja prostornog uređenja predložio sljedeće:

POSTOJEĆU METODOLOGIJU PLANIRANJA PROSTORA utemeljenu na određivanju građevnih područja, potrebno je zamijeniti metodologijom urbanističkog planiranja.

U PODRUČJU ZAKONODAVSTVA PROSTORNOG UREĐENJA I IZGRADNJE osobito se predlaže:

- *Donošenje novih zakona ili izmjene i dopune postojećih zakona o prostornom uređenju i o građenju;*
- *Donošenje zakona o izvlašćenju i zakona o komasaciji za gradove i sela; kao i Utvrđivanje stručnih kriterija za prostorno i urbanističko planiranje, odnosno za izradu prostorno-planske dokumentacije, te osuvremenjivanje stručnih normativa.*

ZA GOSPODARENJE I UPRAVLJANJE ZEMLJIŠTEM U VLASNIŠTVU DRŽAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE predlaže se:

- *Sve subjekte koji gospodare državnom imovinom dovesti pod jedan subjekt koji će gospodariti državnom imovinom;*
- *Uspostaviti sustav prostornog planiranja vezan na gospodarenje državnom zemljišnom imovinom i nekretninama;*
- *Osigurati svake godine u državnom proračunu sredstva za kupovinu zemljišta i nekretnina koja mogu biti od posebne važnosti za očuvanje i unaprjeđenje prostora Države;*
- *Ured za državnu imovinu mora sudjelovati u procesu planiranja i pratiti ga glede zemljišta i nekretnina u državnom vlasništvu.*

U DIJELU USKLAĐIVANJA RADA MINISTARSTAVA I ZAKONODAVSTVA U DJELOKRUGU PROSTORNOG UREĐENJA predlaže se osobito:

- *Usklađenje postojećih propisa i zakonodavstva kao i djelovanje pojedinih resora različitih ministarstava, državnih ureda i agencija;*
- *Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uspostaviti kao stožerno koordinacijsko ministarstvo za provedbu poslova prostornog uređenja;*
- *Pojačati i dosljedno provoditi kaznene odredbe propisane zakonima i propisima, koje reguliraju izgradnju i zahvate u prostoru.*

PREDLAŽE SE OSNIVANJE DRŽAVNOG ZAVODA ZA PROSTORNO PLANIRANJE I URBANIZAM kao strateške planerske institucije koja bi usklađivala interese svih resornih ministarstava i korisnika prostora. Državni bi Zavod kao koordinacijsko tijelo pripremao i izrađivao metodologiju, normative i standarde za prostorne sustave (gradogradnja, ruralni prostor, turizam, promet, infrastruktura i dr.), prikupljao bazu podataka o prostoru, nadzirao događanja u prostoru, usklađivao zahvate u prostoru i osiguravao kontinuitet ponašanja u prostoru cijele Hrvatske.

PREDLAŽU SE I PROMJENE U IZRADI PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE što se osobito odnosi na:

- *Ukidanje mogućnosti svojevolsjne i učestale izmjene prostornih planova uređenja (PPU) gradova i općina;*
- *Onemogućavanje stavljanja izvan snage prostornih/urbanističkih planova prije nego se donesu novi planovi;*
- *Usklađivanja provedbenih odredbi prostornih planova na razini Države, regija i županija, uz uvažavanje lokalnih posebnosti. Uvjeti izgradnje trebali bi biti zajednički odnosno usporedivi i usklađeni na nacionalnoj i regionalnoj razini, što podrazumijeva izradu redova građenja i normativa za izgradnju;*

- *Izradu novih i/ili dopunu postojećih normativa i kriterija za izradu prostorno-planske dokumentacije (prostornih, urbanističkih i detaljnih planova);*
- *Ubrzanje stvarne primjene GIS-a (geoinformatičkih sustava) u prostornom planiranju i izradi prostorno-planske dokumentacije;*
- *Uspostavi koordinirane suradnje i aktivnog sudjelovanja nadležnih službi ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, ministarstva kulture, konzervatorskih odjela u izradi prostorno-planske dokumentacije;*
- *Skraćivanju postupka izdavanja suglasnosti na prostorne planove, smanjivanju administriranja i pojednostavljivanju procedure prilikom izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola, pri čemu treba uvažavati i vrijednosne kriterije, a ne samo formalno-pravne i proceduralne kriterije.*

KOORDINACIJA PROSTORNIH PLANOVA za veće prostorne cjeline podrazumijeva *izradu koordinacijskih planova ili nekih drugih oblika koordinacije za nekoliko jedinica lokalne uprave i samouprave kao što je to zakonom propisano.*

KONTROLA KVALITETE PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE, za koju je osobito važno uvesti mehanizam ocjene plana ili projekta, a odnosi se na:

- *Zakonom osiguranu obveznu kontrolu kakvoće, tj. reviziju prostornih/urbanističkih planova i arhitektonskih projekata (primjerice: formiranje državnog povjerenstva, povjerenstva na razini županije i velikih gradova);*
- *Zakonom omogućiti sankcioniranje nekvalitetno izrađene urbanističke i arhitektonske dokumentacije.*

NADZOR PRIMJENE ZAKONODAVSTVA I KONTROLA VRSNOĆE, s ciljem postizanja visoke razine kakvoće dokumentacije potrebne za izgradnju u prostoru, obuhvaća slijedeće:

- *Državnu upravu (izdavanje lokacijskih i građevnih dozvola) staviti u sustav nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva;*
- *Novim zakonom u većim gradovima osnovati «gradske urbanističke zavode», i uvesti instituciju ili stručno tijelo «gradskog urbanista» koji će kontinuirano skrbiti za prostorni i urbanistički razvoj gradova i naselja;*
- *Pojačati odgovornost ovlaštenih arhitekata i inženjera u graditeljstvu;*
- *Pojačati ulogu inspekcije u proceduri izrade i donošenja te provedbe urbanističkih planova;*
- *Većinu županijskih zavoda za prostorno uređenje potrebno je kadrovski, tehnički i programski bolje opremiti.*

UNAPRJEĐENJE DJELOVANJA GRAĐEVNE I URBANISTIČKE INSPEKCIJE obuhvaća, temeljem dosadašnje učinkovitosti rada inspeksijske službe, slijedeće aktivnosti:

- *Izgradnju djelotvornog sustava sprječavanja bespravne izgradnje, to jest zaustavljanja bespravne izgradnje u samom začetku;*
- *Dosljedno provođenje kaznenih i prekršajnih odredbi zakona koji reguliraju izgradnju i uređenje prostora;*
- *Poboljšanja uvjeta rada inspeksijskih službi, te osiguranja pravne zaštite i time povećanja njihove djelotvornosti;*
- *Trajno uvođenje i sustavno praćenje stanja u prostoru;*
- *Daljnje provođenje inspeksijskog i upravnog nadzora ispravnosti izdanih dokumenata za izgradnju (lokacijskih i građevnih dozvola i dr.).*

UNAPRJEĐENJE URBANISTIČKO-PLANERSKOGA STRUČNOG RADA U NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA ZAŠTITE OKOLIŠA, PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA u cilju sređivanja i poboljšanja stanja u prostoru kroz:

- *Ustrojavanje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva kao koordinirajućeg ministarstva za prostorno uređenje Države;*

- *Unaprjeđenje edukacije u području urbanizma i prostornog planiranja te prostornog uređenja;*
- *Unaprjeđenje znanstvenih istraživanja u području urbanizma i prostornog planiranja te prostornog uređenja;*
- *Utvrđivanje kriterija i normativa za prostorno uređenje kao polazišta za stvaranje i održavanje reda u prostoru;*
- *Utvrđivanje pravila građenja (urbanističko-arhitektonskih pravila za izgradnju);*
- *Utvrđivanje kriterija za izradu svih vrsta prostornih i urbanističkih pravila i druge prostorno-planske dokumentacije.*

Predsjednik Savjeta

Dr. Jerko Rošin

Jerko Rošin, dipl. ing.arh.